

CAPITOLUL I

ECHILIBRUL FINANCIAR – MĂSURA EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII ENTITĂȚII ECONOMICE

1.1. Abordări conceptuale privind echilibrul financiar

Conceptul de echilibru financiar este frecvent utilizat în literatura de specialitate economică, dar, din cauza schimbărilor frecvente care apar în activitățile financiare și economice, precum și în cele sociale, putem spune că nivelul de cunoaștere și starea analizei acestui concept înregistrează o rată rapidă de uzură morală.¹

Întrebările la care vom încerca să răspundem în acest subcapitol sunt: De unde provine cuvântul „echilibru” și în ce domenii este întâlnit? Când și-a făcut apariția conceptul de echilibru în analiza financiară? Ce semnifică echilibrul financiar la nivelul economiei naționale? Ce se înțelege prin echilibru financiar la nivelul unei entități economice? Definiții privind echilibrul financiar al unei entități economice întâlnite în literatura de specialitate și care este cea mai relevantă și cuprinzătoare?

Termenul de echilibru provine din limba latină de la cuvântul „aequilibrium”, (astfel tradus „aegus” înseamnă egal; și „libra” care înseamnă balanță), desemnând egalitatea între două mărimi măsurabile și vizează concordanța între elementele interdependente și toate variabilele activității sociale și economice.

Ca noțiune generală, prin echilibru se înțelege starea de cumpănire a două mărimi una față de cealaltă, iar prin echilibrare, acțiunea de a aduce sau de a menține starea de cumpănire.²

¹ Miron, V.C.I. (2015), *Financial position and its relevance to stakeholders*, Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series, Issue 2/2015, pp. 356-365.

² Gheorghe, Ana (2001), *Finanțele și politicile financiare ale întreprinderilor*, Editura Economică, București, p. 297.

În diferite domenii ale științei, conceptul de echilibru are interpretări specifice. Astfel, noțiunea de echilibru a fost utilizată la începuturi în științele naturii și mai apoi în științele economice. În Enciclopedia Științelor Naturii³ echilibrul este definit ca: „stare macroscopică a sistemelor materiale (corpuri capabile de transformări), ce se formează sub acțiunea reciprocă a unor forțe externe, respectiv interne, stare ce rămâne invariabilă în timp” sau ca „starea de repaus, staționară a unui corp, moment al stabilității sistemelor dinamice”.

În Dicționarul Enciclopedic, echilibrul economic este definit ca „starea de concordanță între elementele interdependente și toate variabilele necesare a fi corelate ale activității economice și sociale [...]. Rezultă dintr-un sistem determinat de raporturi între factori tehnici, economici și social-politici, care asigură stabilitatea prețurilor prin corespondența dintre cerere și ofertă, dintre cheltuieli și venituri, dintre circulația mărfurilor și cea a banilor, dintre dinamica locurilor de muncă, pe de o parte, și creșterea numerică și pregătirea forței de muncă, pe de altă parte, echivalența dintre nivelul economiilor și cel al investițiilor.”⁴

Revizuind conceptul și ideea de echilibru a unui sistem, în Dicționarul Enciclopedic Matematic,⁵ este definit ca „o abilitate a unui sistem în mișcare care să se abată de la o anumită mișcare la variații mici ale poziției inițiale de sistem într-un fel sau altul.”⁶

Noțiunea de echilibru este privită ca o egalitate între două mărimi cuantificabile fiind utilizată pentru desemnarea diferitelor stări la nivel macroeconomic, mezoeconomic, cât și la nivelul microeconomic.

1. *Echilibrul macroeconomic* reprezintă situația spre care tind piețele (bunurilor și serviciilor, monetară, financiară, a muncii, națională etc.), în virtutea realizării corelațiilor dintre cererea agregată și oferta agregată. Echilibrul macroeconomic are la bază două mari teorii, respectiv, teoria clasică și neoclasică și teoria keynesiană.

³ Enciclopedia Științelor Naturii, (1997) vol. 2, p. 212.

⁴ ***Dicționar Enciclopedic (1996), vol. II, Editura Enciclopedică, București, p. 171.

⁵ ***Dicționarul Enciclopedic Matematic (1984).

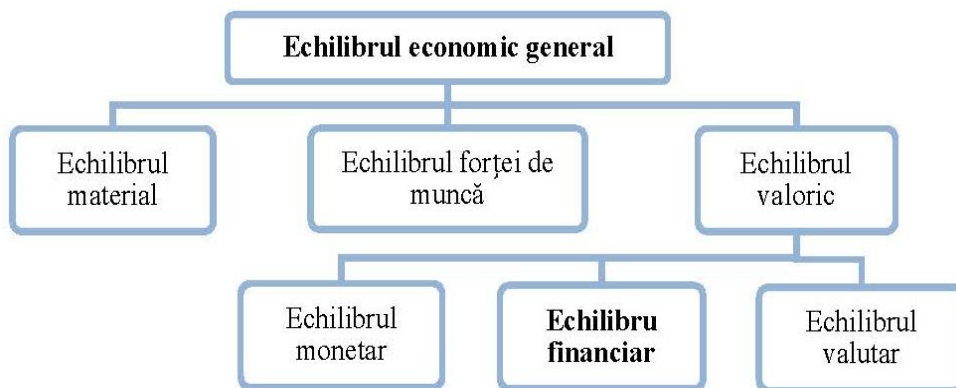
⁶ Rymanov, Alexander (2014), *Corporate Financial Stability and its Liquidity: How Strong is the Connection?*, Middle-East Journal of Scientific Research 20 (9), ISSN 1990-9233, p. 1103.

Într-o societate, potrivit teoriei clasice și neoclasică, acționează mecanisme elementare de schimb, iar producția națională se stabilește spontan, fiind necesar ca toți lucrătorii să fie angajați și totodată toate fondurile disponibile utilizate complet. Altfel spus, echilibrul economic se va realiza în acel moment când starea de ocupare a forței de muncă este totală, la nivel național.

Teoria keynesiană, care propune și corectează anumite erori ale teoriei clasice și neoclasică, ia în calcul mai multe variabile și mai puține constante, fiind un model ce se bazează pe dinamica fluxurilor economice. Astfel, J.M. Keynes⁷ propune ecuații de echilibru între venit, consum, investiții și economii.

Putem sintetiza că echilibrul economic general reflectă starea de concordanță relativă dintre diferitele laturi și procese ale activității economice, dintre efectele obținute și eforturile depuse pe baza cărora se asigură menținerea și dezvoltarea unei entități economice⁸.

Echilibrul economic general cuprinde mai multe forme, funcție de conținut și de modul de exprimare (figura 1.1).

Sursă: prelucrare proprie autori

Figura 1.1: Conținutul echilibrului economic general

⁷ Keynes, John Maynard (2008). *The General Theory of Employment, Interest and Money*. Chapter 19.

⁸ Gheorghe, Ana (2001), *Finanțele și politicile financiare ale întreprinderilor*, Editura Economică, București, p. 297.

Echilibrul economic material arată starea de concordanță relativă între cantitatea și calitatea producției și necesitatea de consum final și producție, sub aspect cantitativ, structural și calitativ.

Echilibrul forței de muncă presupune ca cererea să fie egală cu oferta de locuri de muncă disponibile.

Echilibrul valoric presupune concordanța relativă între diferitele structuri valorice ale rezultatelor economice, între acestea și eforturile depuse. Din punct de vedere valoric, există o multitudine de stări de echilibru care pot fi investigate, ca de exemplu:

- echilibrul monetar presupune relația dintre volumul de bunuri economice și cantitatea de monedă existentă pe piață;
- echilibrul financiar reflectă relația dintre sursele și necesitățile financiare ale entităților economice;
- echilibrul valutar presupune relația dintre încasările și plățile în valută.

2. *Echilibrul mezoeconomic* este reprezentat de relațiilor dintre economie și societate la un nivel intermediar între spațiul macroeconomic și spațiul microeconomic⁹.

Vorbim, așadar, despre echilibrul mezoeconomic când studiem echilibrul la nivel de sectoare de activitate economică (primar, secundar, terțiar), la ramurile activității economice (industrie, agricultură, transport, unitățile administrativ-teritoriale etc.), dar și referitor la grupuri de persoane cum ar fi: sindicate, asociații socioprofesionale etc.

3. *Echilibrul microeconomic*, potrivit profesorului Sichigea Nicolae,¹⁰ este determinat de modul în care entitatea economică asigură utilizarea fondurilor atrase în patrimoniu, dar, în același timp, este condiționat și de macrosistem. Macrosistemul fixează prin legiferarea sistemului de finanțare și de creditare al economiei naționale, posibilitățile normale, deci legale, de procurare a fondurilor.

⁹ Coase, R.H. (1938), *Some Notes on Monopoly Price*, Rev. of Econ. Stud. Vol. 5, p. 17.

¹⁰ Sichigea, Nicolae (2016), *Curs Modulul I: Politica și managementul financiar operativ al firmei*, Universitatea din Craiova, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, Craiova, p. 18.